

Fehér Andrea (Kolozsvár, Erdélyi Múzeum-Egyesület): *Bűn és bűnhődés. Nők által elkövetett bűncselekmények megítélése a 18. századi Kolozsváron*

Előadásunk a kolozsvári törvénykezési jegyzőkönyvekben fellelhető női normakövetés és normaszegés egyes típusainak bemutatására vállalkozik. Az ítéleteket megörökítő, sajnálatos módon azonban hiányos, a tanúvallomásokat pedig mellőző 18. századi jegyzőkönyvekben több mint 260, többnyire a társadalom peremére szorult nő történetére találtunk, akik házasságtörés, paráznaság, gyermekgyilkosság, boszorkányság, lopás, részegség, mérgezés, káromkodás és rágalom gyanújával kerültek a városi bírák elé. A források vizsgálata azt sugallja, hogy a bírák a büntetőügyekben változó magatartást tanúsítanak, ezért nem egyszer ugyanaz a bűncselekmény-típus más-más ítéletet eredményezett. A bűn és súlyosságának értelmezésében, a büntetés kiszabásában, a bírák enyhítő és súlyosbító körülményeket, az elkövető személyét, de főként ennek társadalmi megítélését vették figyelembe. Ennek eredményeként a vizsgált esetek döntő többsége enyhébb testi fenyítéssel, kitoloncolással, csonkítással vagy forró vassal való megbélyegzéssel végződött, míg az elrettentés célját szolgáló nyolc halálos ítéletet gyermekgyilkosság, boszorkányság s házasságtörés esetében mondták ki. Előadásunkban ezeknek az eseteknek a bemutatására vállalkozunk, illetve, a forrásaink szabta keretek között, megkíséreljük a bűn és büntetés hétköznapi, társadalmi megítélését is vázolni.